

L'Ajuntament de Barcelona i el BIST sumen esforços per promoure el lideratge femení en la ciència

- » L'acord entre el Barcelona Institute of Science and Technology (BIST) i l'Ajuntament de Barcelona reforça el projecte *Dones líders en ciència i tecnologia*
- » Entre les accions desenvolupades en el marc de la col·laboració hi ha programes de mentoria, cursos per a joves científiques mares, i activitats amb alumnat d'educació secundària

L'Ajuntament de Barcelona i la fundació Barcelona Institute of Science and Technology (BIST) han signat un acord per impulsar activitats dirigides a promoure l'equitat de gènere en ciència. Dins d'aquest acord, l'Ajuntament de Barcelona ha atorgat una subvenció directa de caràcter excepcional a la fundació BIST pel desenvolupament del projecte *Dones líders en ciència i tecnologia* amb la finalitat d'impulsar una sèrie d'activitats dirigides a reduir la bretxa de gènere en la comunitat científica, per exemple incrementant l'oferta de mentoratge de dones joves científiques i promovent projectes d'educació científica.

Aquesta iniciativa s'emmarca en el desplegament del [Pla Barcelona Ciència 2020-2023](#) a través del qual l'Ajuntament va impulsar al febrer de 2022 l'estudi *Dones i ciència a Barcelona*, una anàlisi qualitativa dels factors que incideixen en la trajectòria de les investigadores a la ciutat. Algunes de les conclusions i recomanacions de l'estudi incidien en la necessitat d'emprendre mesures per conscienciar el teixit científic sobre les pràctiques quotidianes i els estereotips que estan contribuint a mantenir les desigualtats que pateixen les investigadores. També recomanava reforçar les actuacions de visibilització de les dones científiques, incorporant-hi una reflexió sobre els models comunicatius, de lideratge i de gestió dels grups de recerca.

Paral·lelament, aquesta iniciativa se situa en l'àmbit dels compromisos adquirits per Barcelona arran de la capitalitat cultural i científica de la ciutat, entre els quals s'inclou l'interès de l'Ajuntament de Barcelona donar suport i coordinar-se amb la fundació BIST per al desenvolupament d'activitats en l'àmbit de la ciència.

El BIST, institució de cooperació científica de set centres de recerca de frontera catalans, ja ha estat treballant en aquesta direcció, i l'acord sorgeix de la preocupació compartida per la baixa presència femenina en les posicions més elevades de la carrera científica i per les dificultats que ho generen.

“Des del BIST fa anys que impulsem accions que cerquen tancar aquesta bretxa de gènere. Un exemple, és el programa *To the mothers of science*, adreçat a investigadores que son mares, per tal de dotar-les de recursos per seguir empenyent en la carrera investigadora. Enguany, hem pogut ampliar aquesta mena d’accions, gràcies al suport de l’Ajuntament de Barcelona”, explica Núria Bayó, directora de Programes del BIST.

Les dades a Catalunya i al conjunt d’Europa acusen encara una baixa presència femenina en els estudis científics i tecnològics, i també mostren que, a mesura que avança la carrera científica, el percentatge de dones decau. Segons el darrer informe *L’estat de la Ciència a Catalunya*, només el 24% de les places d’investigador principal i professor titular de les Universitats catalanes son ocupades per dones.

El tinent d’Alcaldia de Cultura, Educació, Ciència i Comunitat, Jordi Martí recorda que “l’estudi *Dones i ciència a Barcelona* destaca que les desigualtats de gènere persisteixen en l’àmbit científic, assenyalant com la carrera investigadora es veu més dificultada per la maternitat que per la paternitat, o per elements més simbòlics com la manca de referents i exemples per a les joves investigadores”. Per això, afegeix Martí, “les activitats que proposa el BIST ens semblen molt rellevants per impulsar que Barcelona tingui un ecosistema de ciència i coneixement més feminista, que superi les desigualtats històriques entre homes i dones”.

Mentoria, coaching, teixir xarxa i visibilitzar

Les accions impulsades pel BIST s’han centrat en dos aspectes: reforçar el posicionament de les joves investigadores en els seus entorns de recerca, i mostrar-les com a referents per a les noves generacions. Amb el lema *Step up in science; lead the change* (Fes el pas en ciència; lidera el canvi), el BIST anima a les noies joves a dedicar-se a la ciència i també a les investigadores joves a fer el pas per liderar projectes i grups de recerca. Igualment, el BIST ha ofert cursos a investigadores en aspectes com la gestió de l’estrès, habilitats comunicatives, lideratge, o gestió del temps, així com sessions de coaching individuals i en grup a investigadores que són mares, i també un programa de mentoria que aparella joves investigadores amb investigadores i altres professionals ja establertes.

Una de les participants dels cursos el descrivia així: “Un curs absolutament necessari per qualsevol que treballa en un camp tan competitiu com la ciència. M’agradaria que més caps de grup de recerca entenguessin el valor d’activitats com aquesta.”

A més, el BIST ha acostat a les joves investigadores a les aules d’ESO del centre d’innovació educativa i formació docent en STEAM Institut Angeleta Ferrer, de Barcelona. “Hem acompanyat l’alumnat en projectes de recerca, perquè al fer-los aprenguin de ciència, i de com es fa la ciència”, explica Laura Cabayol, investigadora de l’Institut de Física d’Altes Energies (IFAE) i del Port d’Informació Científica (PIC) que ha participat en aquest projecte. “El fet de

conèixer investigadores com la Laura, fa que les noies tinguin referents científics femenins, amb qui es poden projectar”, afegeix Bayó.

Totes aquestes accions sumen en el camí cap a l'equitat de gènere en recerca. Bayó exposa que “els centres han pres mesures també a nivell dels processos de selecció de nous caps de grup que estan donant resultats molt positius.” En els dos últims anys s'han incorporat nou dones i vuit homes com a caps de grup de recerca als set centres BIST.

Tanmateix, encara hi ha molt camí per recórrer cap a l'equitat de gènere en ciència. Tres investigadores, treballant en tres països diferents, ho van discutir en una [taula rodona organitzada pel BIST aquest novembre](#). Les seves conclusions, s'assemblen a les de l'informe *Dones i ciència a Barcelona*.

Sobre el BIST

La fundació Barcelona Institute of Science and Technology (BIST) és una institució de cooperació científica de set centres de recerca de frontera de Catalunya: el Centre de Regulació Genòmica (CRG); l'Institut de Bioenginyeria de Catalunya (IBEC); l'Institut de Ciències Fotòniques (ICFO); l'Institut Català d'Investigació Química (ICIQ); l'Institut Català de Nanociència i Nanotecnologia (ICN2); l'Institut de Física d'Altes Energies (IFAE); i l'Institut de Recerca Biomèdica de Barcelona (IRB Barcelona).

<https://bist.eu/>